

نهم همینکه مرد رجوع و نزدیکی بزن نمود زن باو حرام شود بدون اینکه طلاقی بعد از نزدیکی واقع شود و این فرض بسیار بعيد و بلکه فرض غریبی بنظر می‌رسد و اگر تحریر مؤبدراً موقوف بوقوع طلاق دیگری بعد از طلاق عدی بدانیم مثل اینکه در صورت تفرقی بین طلاقهای عدی طلاق اول از هر سه طلاق عدی باشد و محرم بودن طلاق بیست و پنجم را موقوف بوقوع طلاق دیگری بعد از آن بدانیم که آن طلاق دوم از سه‌تایی اخیر باشد نه سو، از آن دراینصورت لازم هیاًید طلاقی که موجب حرمت نبوده ایجاد حرمت نماید و آن طلاق دوم از سه‌طلاق اخیر است زیرا در سایر صور طلاق و در سایر موارد طلا قیکه موجب حرمت است طلاق سوم است نه طلاق دوم و بعلاوه لازم می‌آید طلا قیکه موقوف بمحل نبوده محرم باشد برای اینکه طلاق موقوف بمحل همیشه طلاق سوم است و طلاق دوم هیچ وقت محتاج بمحل نبوده است — و در مقاله دیگر ازدواج مسلمه با غیر مسلم مشروحاً ذکر خواهد شد.

محمد بدیع تبریزی

حرمت ابدی مؤثر بدانیم اگر از هر سه طلاق فقط طلاق اول عدی باشد و هابقی غیر عدی واقع شود بوقوع طلاق بیست و پنجم حرمت ابدی صورت میگیرد و اگر از هر سه طلاق طلاق دومی عدی اول و سوم غیر عدی باشد حرمت بوقوع بیست و ششمین طلاق موجود خواهد شد. ولی اگر نظر قانون گذاران ایران را تعقیب نموده و از آن تأسی کنیم تعیین وقوع شش طلاق عدی را موجب حرمت ابدی بدانیم — آنوقت در صورت متناوب بودن طلاقهای عدی اگر از هر سه طلاق تنها طلاق اول عدی و دو طلاق دیگر غیر عدی باشد وقوع طلاق شانزدهمی ایجاد حرمت خواهد نمود در صورتیکه طلاق دومی عدی باشد هفدهمین طلاق تأثیر در حرمت خواهد نمود.

اشکالی که در این موضوع باقی است این است:

گفتیم در طلاق عدی لازم است پس از طلاق در خلال عده رجوع نموده و بزن نزدیکی نماید — و اگر طلاق نهمی که با این ترتیب واقع شده مؤثر در حرمت ابدی بدانیم لازم می‌آید که بعد از وقوع طلاق

آمار قضائی

واقع خواهد شد.

حال بایستی ملاحظه نمود که آیافوائدی در بر دارد یا خیر؟ و در صورت داشتن چه نتایجی از آن حاصل میشود؟

اگر با کمال دقت بنگریم آمار استقراء هم مثل آمار مشاهده بسیاری از مشکلات و مضلات قضائی را سهل و رویه مخصوصی را برای حصول و اخذ تسایح و کشف جرائم ببازرسان و دادرسان میدهد مثلاً میگوئیم هر مجرم و بزهکاری برای اخفاء گناه و جرم خویش

استقراء و آمار

کلمه استقراء در اصل به معنی قریبه پیمائی و بیابان گردی است و در علم منطق عبارت از اثبات حکمی است که در جزئیات قضیه ثابت بوده و برای کلی آن محتاج باثبات باشند که آنهم بنوبه خود باستقراء تام و ناقص تقسیم میشود و چون مربوط بعلم منطق است از بحث آن خودداری میشود اما استقراء ایکه مربوط با آمار است بعلوم اجتماعی بستگی داشته و مورد مطالعه

بحال خود نگذاشته فوراً برای بهوش آوردن و بجریان انداختن قلب و ریتین تغییراتی در جنازه میدهد که همان تغییرات در اعضا ممکن است موجب محو آثار و علائم گردد در صورتی که اگر جنازه در خشکی یافت شود ممکن است تصور شود که شخص بواسیه گلو لهیا مشیر یا کارد یا هر نوع آلت قاتله دیگری مقتول شده است و فوراً قصیه بواسیله اطباء و متخصصین معاینه و بررسی شده واقعه مکشوف خواهد شد در هر صورت بازپرسان و دادرسان تحقیق هم نبایستی با تکاء اینکه تعقیب و کشف جنازه های مفروقه در آب غیر مقدور و دشوار است سهل انگاری و بی اعتنایی نموده و جرائم گناهکاران را بدون مجازات و کیفر گذارند بلکه بایستی سعی بليغ نموده شاید نتيجه مثبتی تحصيل و واقعه را کشف نمایند ممتهی دقت و سعی و کوشش و آرامش مطلق باید در حدود محل جنازه حکمفرما بوده باشد زیرا باتفاق افتاده که حادثه قتل را با انتخاب یاعکس آن و نیز فوت طبیعی را با مرک اجباری که بواسیله دیگران واقع شده اشتباه مینمایند که آن اشتباه موجب کندی در تحقیق و عدم حصول بمقصود خواهد شد واقعه زیرین نظر مارأتاحدی تأیید نمایند :

بطوریکه دکتر هانس گرس در تأییفات خود مینویسد یکروز در رودخانه جنازه دختر جوان روستائی را که بكلی فاقد لباس بوده پیدا نموده چون در اواسط تابستان بود و هوا بشدت گرم همه تصور نمودند که دختر دهقانی برای آب تنی بر رودخانه رفته اتفاقاً غرق شده است معهداً در اطراف جنازه معاینات لازمه را نموده تا اینکه معلوم شد دختر جوان حامل طفل چهار ماهه بوده و غرق شده است.

عده از این مشاهدات ناگزیر از نسبت دادن انتخاب بدختر جوان شده و گفتن این شخص برای حفظ حیثیات و شرافت خانوادگی مرتکب چنین کاری شده است ولی

متوجه بحیل و تزاویری میشود که اگر آن حیل و تزاویر کشف شود جرائم و بزهکاری آنها هم آشکار و هویدا میگردد بنابراین وقتی یک رویه و اسلوب و طریقه اقدام مجرمی را که برای اخفاء گناه بکار برده بدهست آوریم از روی آن رویه انواع جرائم و بزهکاریهای مختلفه متراծ آنرا بدون توسل بسائقی میتوان تشخیص و استکشاف نمود من باب مثال چندرویه و طریقه مختلفه حیل بزهکاران و جانیان را و نوع و قوع جرائم که بواسیله آمار استقرائی بدست آمده برای توضیح مطلب و تبیین آن ذیلاً نگاریم :

۱ - جنازه های مکشوفه در آب

هنگامیکه جسد انسانی را در آب مشاهده نمائید ممکن است تصور هزار گونه اعمال متقلبانه گوناگون نموده و براههای خطأ بروید گاهی قضیه را ناشی از بی مبالاتی و عدم احتیاط و غفلت و نادانی پنداشته و گوئید شاید عابری در مسیر رود خانه بوده و در اثر طغیان آب قادر بفارار و نجات خود نگشته لذا غرق شده است یا مجرمی کسی را مجروح و مضروب نموده و جسد را برای اخفاء گناه خویش در آب انداخته است یاد را اثر تنافع و تخاصم بین دونفر یکی از آنها دیگر را در زیر آب فرو برد و آنقدر قساوت و جسارت بخرج داده تا دیگری قالب تهی و دنیارا بدرود نموده است و امثال این تصورات برای قضات تحقیق و بازپرسان دادگستری روی میدهد در صورتیکه حقیقت موضوع هیچیک از عوامل فوق الذکر نبوده و عمل دیگری موجب اختناق و فوت شخص گردیده است و بزرگترین مشکلات را برای بازپرسان ایجاد نموده و هیچ قاعدة در دست نیست که بواسیله آن بتوان در این قبیل موارد موضوع را تحقیق و تعقیب نمود فقط آمار استقرائی است که میتواند نتایج مطلوبی بمنا بدهد بعلاوه عادت چنین جاری است که هر گاه جنازه را در آب پیدا نمایند او را

تخته عبور و میخهای تخته و برجستگیهای آن بدن اورا مجروح نموده از روی این علائم و آثار دادرس تحقیق معلوم و محقق داشت که قاتل و پدر طفل چهارماهه همان نامزد دختر جوان بوده است که بعلت عدم رضایت بازدواج دائمی و مخفی داشتن خود ناگزیر از اینعمل قبیح شده است زیرا علاوه بر قرائی مزبوره دوروز پیش از وفات دختر و کشف جنازه در آب شخص مذکور یعنی قاتل دختر را نزد خود طلبیده و بعد از ملاقات طرفین دیگر اثری از دختر مشهود نگردیده است و این حدس قضات صحیح و حقیقت امر هم همین بوده است زیرا پس از تفحص و بدبست آمدن قاتل اقدام بعمل خود نموده است.

اینگونه حوادث و اتفاقات غیر متصوره بسیار موجب سختی و صعوبت تحقیقات و کشف را فراهم مینماید ولی از روی جراحات وارد و اجسام متصله بجسد و سایر قرائی و امارات میتوان واقعه را مکشوف داشت مثل اینکه از مشاهده روغن زیتون در لباس مغروفی معلوم داشته اند که در یک فرسخی پلی بوده که مشغول رنگ زدن دیواره آن بوده اند شخصی را در آب انداخته و مغروف نموده اند بالاخره از روی کوچکترین علائم میتوان پی به حقایق برده و قاتلین و گناهکاران را دستگیر نمود.

آمار استقرائی در مورد غریق و طریقه هدایت آن پس از وقوع یک سلسله جرائم واخذ آمار از طرق مختلف هر یک از آنها نتایجی حاصل شده که برای کشف جنازه ها و اجسام مغروفه در آب مفید می باشد لذا در موارد مذکوره بایستی مراتب ذیل را در نظر گرفت:

- ۱- نقصان درجه حرارت بدن که در اجسام مغروفین مشهود است بهیچ وجه برای اثبات در آب افتادن طبیعی کافی نمیباشد زیرا طبق قاعده علمی هر جسمی وقتی در مایعی افتاد درجه حرارت آن معادل و مساوی با آن مایع خواهد شد مثلا وقتی جسد انسانی در آب

بعد از دقت و ملاحظه در طول پشت و سرین های دختر جوان خطوط قرمز تیره متوازی شبیه بخراش هائی که در بدن اشخاص زنده وارد آمده باشد مشاهده نمودند این موضوع عنstan میداد که جنازه قبل از فوت از روی شیئی که دارای آلات نوک تیز از قبیل میخ و امثال آن بوده عبور نموده است و در حال عبور هم حیات داشته دادرسان تحقیق بتر دید افتاده و متفرق بودند که بدیجه ترتیب واقعه را مکشوف سازند بالآخره متوجه شدند که بایستی اندازه خطوط و شیارهای وارد را ثبت نموده و از روی آن نتایجی تحقیق نمایند و از طرفی بستر رودخانه و اشیاء موجوده آن را مورد بررسی قرار دهند در این ضمن یکنفر زاندارم وارد و پس از ملاحظه هویت دختر را تاحدی روشن نموده و هادر دختر را معرفی نموده هیئت تدقیق شیه هم ریشه درخت و پارچه های لباس در اطراف رودخانه بدبست آوردند سپس شروع تحقیقات از مادر دختر نمودند معلوم شد پارچه های لباس مربوط بالبسه زیرین دختر جوان بوده که بواسطه جریان شدید رودخانه و ریشه های درخت تکه شده و در آب افتاده است بالنتیجه پس از اینکه مسیر رودخانه را طی نمودند قطعات لباس غریق را یافته و بمنزل آن زن بدیخت هادر مغروف که در ۱۵۰۰ متری رودخانه بود رسیدند در اینجا تحقیقات قبلی را ادامه داده تا اینکه دانسته شد دختر جوان نامزدی داشته در کنار رودخانه نزدیک آسیا آبی که کار هیکرده است هیئت تدقیق شیه آسیا را تحت بازجوئی و بررسی قرار داده تا این که تخته بزرگ چوبی که ججه سد نمودن آسیا بکار میرفته کشف نمودند که تخته مزبور دارای دندانهای بوده بفواصل معین فوراً نواصل دندانه ها را اندازه گرفته و با فواصل خطوط قرمز تیره جسد که قبل ایاد داشت شده بود مقایسه معلوم شد که دختر روسنائی قدری بالاتر از محل تخته در آب افتاده و در حایی که جان در بدن داشته از روی

چند مدت در آب مانده غالباً ملاحظه و دقت در آن هارا لازم میدانند ولی گذشته از اینکه نمیتوان بوسیله علائم مزبور فهمید جنازه چند وقت بطور تیقن در آب مانده در تشخیص نوع مرک هم چندان مؤثر نخواهد بود یعنی معلوم نمیشود غریق را کسی کشته بعد در آب انداخته یا خودش موجب انتشار شده یا اینکه فقط آب عامل مرک او بوده است.

۵ - علامت دیگری که بموجب آن ممکن است تا اندازه بنتیجه واصل قضیه را کشف نمود تراکم و انقباض سرپستان زنهای آلت مردان میباشد هنگامی که این حالت برای غریق دست داد معلوم میشود مغروق قبل از در آب افتادن جان در بدن داشته است اگرچه این قاعده هم کلیت ندارد زیرا یکی از متخصصین امور جزائی معروف آلمان موسوم به هو فمان در سایر اموات و اجساد تجربیات و معایناتی نموده و ثابت کرده است که این حالت تراکم و انقباض برای اکثر از اموات بعد از مرگ ممکن است تولید شود اما از روی آماری که ما بدست آورده ایم و سنجش و مقایسه که متخصصین نموده اند ۷۵ در ۱۰۰ کسانی که دارای علائم مذکوره بوده اند یاد رحال افتادن در آب جان داشته یا بعد از مرگ بلا فاصله فوراً کسی آنها را در آب انداخته است جعفر و جدانی

افتاد البته درجه حرارت بدن مساوی درجه حرارت آب خواهد شد اعم از اینکه گرم باشد یا سرد پس از روی درجه حرارت پی باصل قضیه و کشف آن غیر مقدور است ولی برای تحقیقات و معاینات کمک و معینی خواهد بود پس معلوم میشود نقصان یا اضافه بودن درجه حرارت یا برودت بنهایی کافی برای وقوع قتل بطور طبیعی نخواهد بود باید علائم و آثار و نشانی های مختلفه مورد نظر قرار گیرد.

۲ - تغییر رنگ و چهره بطور فوق العاده که گاهی مورد تصدیق هم واقع میشود و اغلب از متخصصین قائل با آن هستند از علائم مشخصه و حتمیه غریق در آب محسوب نمیشود و ممکن است علل خارجی موجب مرگ مغروق شده باشد و بمحض مشاهده تصدیق به مغروقیت ممتنع خواهد بود.

۳ - علامت و نشانه که در اصطلاح اطباء (گوشتش مرغ) نامیده میشود در بدن اشخاص غریق دیده میشود همیشه صادق نیست و در بدن اکثر اشخاصی که بمرگ ناگهانی فوت میکنند دیده میشود.

۴ - تورم دستها و پاها و آرنجها وزانوهای تغییر چهره بر زنگ بینه همیشه در جنازه هایی دیده میشود که مدتی در آب مانده اند و برای دانستن اینکه آیا جنازه

بحث در قوانین تجاری انگلستان

زیرا هر گاه اعلام قصد نشود مثل اینست که بنيات قلبی اشخاص باید تکیه شود و حال آنکه قضاوت و بازرگانی در نیات درونی اشخاص از قدرت قانون بیرون است. قصد و موضوع قرارداد لازم است که از حقایق مسلم الوجود باشد و هنگامی که شواهدی برای

تشکیل قرارداد

قرارداد هنگامی الزام آور میشود که میانه دو یا چندین شخص منعقد و در آن خصوص موافقت حاصل آمده باشد - بنابر قوانین انگلستان این اشخاص میباید دارای قصد واحد بوده و آنرا هم اعلام نموده باشند